

РЕШЕНИЕ № 491

София, 12 април 2010 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, ПЪРВО наказателно отделение в съдебно заседание на единадесети ноември две хиляди и девета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ПЛАМЕН ТОМОВ

ЧЛЕНОВЕ: ИВЕТА АНАДОЛСКА

БЛАГА ИВАНОВА

със секретар АВРОРА КАРАДЖОВА

и с участието на прокурора ЯВОР ГЕБОВ

изслуша докладваното от председателя (съдията) ПЛАМЕН ТОМОВ

наказателно дело под № 488/2009 г.

ВКС е третата инстанция по делото пред нея по жалби от името на частните обвинители и граждански ищци и подсъдимия срещу въззивната (нова) присъда на Софийския апелативен съд по внодх № 205/2009 г., издадена след отмяна на присъдата на Софийския окръжен съд по нохд № 365/08 г.

Първоинстанционната присъда – 48 от 21 ноември 2008 г., е оправдателна и е по обвинението, че на 15 юни 2007 г. Т. Г. Г. умишлено е умъртвил Е. В. Г. – престъпление по чл.116, ал. 1, т. 6, във връзка с чл.115 НК (още защото деянието е извършено по особено мъчителен за убития начин и с особена жестокост). Присъдата съдържа и гражданска част, в която са отхвърлени предявените искове на съпругата, двете деца и майката на убития за причинените им от деянието неимуществени щети в размер общо на 300 000 лв. (съответно 60 000, по 70 000, 100 000 лв).

Второинстанционната присъда - № 32 от 20 май 2009 г., е осъдителна по същото обвинение, като наложеното с нея наказание 15 години лишаване от свобода е при строг първоначален режим, а уважените искове са в общ размер 160 000 лв. (по 40 000 лв.). Към наложеното наказание на основание чл.68 НК САС е присъединил (вместо да постанови отделното му изтърпяване!) наказанието 2 г. л. св., наложено на подсъдимия с предишна условна присъда на Русенския окръжен съд по внодх № 130/06 г.

В касационните жалби от името на частните обвинители и граждански ищци е изразено недоволство само срещу отхвърлянето на исковите им до размера, в който са били предявени.

В касационната жалба на подсъдимия, допълнена по-късно от негово име, се поддържа наличието на всички основания за отмяна на присъдата, но е поискано или оправдаването му още във ВКС, или ново разглеждане на делото в САС.

Жалбите са поддържани в съдебното заседание на касационната инстанция, а засегнатите съответно страни са за тяхното отхвърляне – прокурорът – и по отношение на пострадалите.

ВКС намери, че към този момент основателна се явява само жалбата на подсъдимия, макар и не във всичко, изложено в нея или в нейна подкрепа.

I. Касационната жалба на подсъдимия е основателна доколкото в нея или в нейна подкрепа се поддържа недоказаност на обвинението срещу него като и з в ъ р ш и т е л на убийството.

САС е упрекнал СОС, че оправдателната присъда за Т. Г. е постановена по предположения, но сам е издал осъдителната присъда срещу него по този недопустим от чл.303, ал.1 НПК начин.

Основаването на присъдата върху предположения е при това недопустимо за САС при всички случаи, докато забраната за предположения при оправдателните присъди не е абсолютна (вж.р. 506/05-04-I, Бюл. 2/05 и р. 80/07-06-I, Бюл.10/07).

СОС наистина е оправдал подсъдимия въз основа на предположението, че свидетелят Юл. З. е недостоверен в показанията си, че той само е присъствал на убийството на Ем. Г. , а неговият единствен извършител е подсъдимият Т. Г. Предположението за недостоверност в тази част от показанията на З. не е могло да бъде преодоляно при безспорната заинтересованост на свидетеля да уличи само подсъдимия (а не и себе си) в прякото извършване на престъплението, заинтересованост, чието преодоляване изисква не каквото и да е, а категорично доказване на истинността на свидетелското твърдение. Точно с това изискване на практика се е съобразил първоинстанционният съд, отчитайки важни недостатъци в показанията на З. – за ВКС това е не толкова обяснимата промяна в тях, последвала разкриването на неговата самоличност на таен свидетел (по време на съдебното следствие, по реда на чл.123, ал.6 НПК), колкото са противоречията, в които е изпаднал свидетелят (между тях трябва да бъдат открити свързаните с мястото, където Т. Г. е захвърлил маската си и цвета на лекия автомобил, послужил за извършване на престъплението).

САС на свой ред, освен че незаслужено упрекнал СОС за отказа му да приеме изцяло показанията на свидетеля, си е послужил в защита на своята теза и с някои както неубедителни, така и противоречащи на закона аргументи. Пример в първата насока са аргументите, че съмнителната промяна в показанията на Юл. З. като анонимен свидетел от досъдебното производство се дължи на опита му да помогне на подсъдимия в неговата защита срещу обвинението (мотиви към въззивната присъда,с.4) – така вместо да бъде обсъждана като предмет на доказване, тезата, че Т. Г. е прекият убиец на Г. се използва като вече доказана. Пример за аргумент в противоречие с НПК (чл.103, ал. 3 НПК), е пък аргументът, че ако подсъдимият не е извършил убийството, той би поне възразил срещу обвинението вместо да не дава обяснения за него (пак там, с.6).

САС освен това, като се доверил напълно на З. , е проявил в по-голяма степен невнимание към един недостатък на процесуалната форма на показанията му - актът за осигуряване на защитата на свидетеля да носи дата с л е д датата на разпита му като защитен свидетел (срв.т.5 от досъдебното производство, приложен на л.171-176 от съдебното в първата инстанция, както и т.3 от дос.пр. – л.16 – 23).

II. Останалото в (или в подкрепа на) касационната жалба на подсъдимия е неоснователно, както са неоснователни и касационните жалби от името на частните обвинители и граждански ищци.

1.1. Неоснователно е преди всичко искането подсъдимият да бъде оправдан изцяло за участието си в престъплението, за което е обвинен.

Това и без друго не е възможно поначало в тази инстанция с оглед претенцията, че САС е нарушил съществено процесуалните правила за своята дейност (арг. от чл.354, ал. 3, т. 2 НПК), още повече когато единственият аргумент за допуснато от него нарушение и на закона (чл.348, ал.1 т. 1 НПК) е също от процесуално естество (че липсват д о к а з а т е л с т в а за обективната и субективната с. на деянието).

Искането за цялостно оправдаване на Т. Г. е обаче неоснователно и с оглед възможността при новото разглеждане на делото САС да отрече той именно да е извършителят на убийството. Подсъдимият трябва при всички случаи да носи отговорността за участието си в това престъпление. Основанието за такава отговорност се намира в приетите за установени обстоятелства във връзка с подготовката за нападението върху Г. , а предвид на нея – и с присъствието на подсъдимия при умъртвяването на нападнатия (присъствие не на бездействащо, случайно озовало се на местопрестъплението лице, а на съучастник).

1.2. Неоснователни, по-нататък, са възраженията срещу оформянето на осъдителната присъда.

а. Явно преувеличено е твърдението за липса на мотиви към нея, присъщи на актовете, които въззивният съд издава като втора „първа“ (по фактите) инстанция. Мотивите на САС наистина са изготвени в нетипична форма, но тя с нищо не е понижила качеството на съдебния акт (освен ако своеобразната му конструкция не е причината например съгласието с първата инстанция да бъде отнесено и към изводи, които

СОС не е правил, като уговорката да бъдат отрязани ушите на пострадалия и за цената на обезобразяването – срв. на с. 3 от мотивите на САС и на с.26 от мотивите на СОС).

б. Неприемливи са и някои оценки за доказателствените изводи на САС. Възражението например срещу оценката на трасологическата експертиза на маските, намерени след убийството, като подкрепяща обвинението, не държи сметка за възможностите въобще на криминалистическите експертизи – че за тях има място не само когато са в състояние да изключат всеки друг извод освен направеният, но и когато стигат до различна степен на вероятност за определени обстоятелства (в случая – че са били изрязани от долнището на анцунг, едно цяло с горнището, намерено в дома на св. 3); значението за изхода на делото както на едните, така и на другите видове експертизи се определя не априорно, а с оглед конкретната им подкрепа при изясняването на фактическите въпроси за отговорността. Всичко в крайна сметка е освен това резултатът на логически изводи, поради което поначало няма място за обобщаващи възражения, че логиката не е доказателство по делото.

в. САС, накрая, неуместно е станал адресат на иначе уместната констатация, че по делото е проведена избирателност при н а с о ч в а н е т о на наказателната отговорност за убийството на Ем. Г. само срещу Т. Г. С изводите си по този повод обаче съдът не е сторил нищо друго освен възможното да съобрази както своята, така и на останалите органи в наказателното производство независимост (чл. 10 НПК).

2. При налаганя се с оглед на изложеното в предходния р. I (вж. и следващия р.III) изход на делото, липсва необходимост от специално изложение относно несъгласията със справедливостта както на наложеното наказание, така и на присъдените обезщетения – тези несъгласия трябва да бъдат взети предвид, но първо при новото разглеждане на делото в САС.

III. Във връзка с новото разглеждане на делото трябва да бъде отбелязано още процесуалноправното основание за това – издаването на осъдителната присъда върху предположения нарушава по смисъла на чл. 348, ал.2,т.1 НПК една от гаранциите за правото на защита на подсъдимия, а, следователно, и самото процесуално право. Поради стадия от процеса, в който е допуснато, нарушението на чл.303, ал.1 НПК не е отстранено досега, отстранимо е при ново разглеждане на делото и следва да бъде отстранено заедно с всички други нарушения, отбелязани по-горе. Ето защо, ВКС – I г.о.

РЕШИ:

ОТМЕНЯ въззивна присъда № 32 от 20 май 2009 г. по внохд № 205/09 г. на Софийския апелативен съд.

ВРЪЩА делото за ново разглеждане във въззивната инстанция от стадия на съдебното заседание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: [подпис]

ЧЛЕНОВЕ: 1. [подпис]

2. [подпис]

ОСОБЕНО МНЕНИЕ на съдия Блага Иванова по дело № 488/09 на ВКС

Изразявам несъгласие със становището на мнозинството, че САС е постановил осъдителната присъда въз основа на предположения, с което е нарушил изискването на чл. 303, ал. 1 НПК. В мотивите на въззивната присъда е развита тезата, че приетите по делото фактически положения обвързват подсъдимия с извършеното престъпление, а първата инстанция е извела погрешен краен извод. САС е направил собствен анализ на доказателствените източници, като е посочил на кои от тях дава вяра и защо, като същевременно е отбелязал с кои от аргументите на първата инстанция изразява несъгласие и по какви съображения. Считаю, че при оценката на доказателствената съвкупност въззивният съд не е нарушил чл. 14 НПК и правилата на формалната логика, поради което и вътрешното му убеждение по релевантните факти не е опорочено. САС е приел, че събраните доказателства са достатъчни за осъждането на подсъдимия, който извод намирам за

правилен и затова го споделям. Обвинителната теза почива на система от преки и косвени доказателства, при съвкупния анализ на които авторството е установено несъмнено и категорично. Налице са преки доказателства, изводими от приобщените показания на анонимния свидетел, от досъдебното производство, пред съдия, кореспондиращи с вещественото доказателство: маска, по която са открити биологични следи от подсъдимия. Относно авторството са събрани и косвени доказателства, съдържащи се в показанията на свидетелите П, респективно, писмените доказателства: справки и разпечатки от разговори по мобилни телефони. Показанията на анонимния свидетел, че само подсъдимият е нанасял смъртоносните удари, се потвърждават и от показанията на св. Г, заявила, че на въпроса към съпруга ѝ „кой точно му е причинил това“, е получила отговора, че е сторено от едно лице / определено от пострадалия като М. /. Същевременно, св. Г е направила уточнение, че мъжът ѝ не е посочил самоличността на нападателя, а е казал, че подозира кой е организирил нападението. Не считам, че в кредитираните показания на анонимния свидетел се съдържат съществени непълноти, навеждащи на съмнение за тяхната достоверност. САС изрично е отбелязал, че съществуват известни неточности в изложението на свидетеля, но те касаят факти, които нямат решаващо значение, като например, къде е захвърлена маската, която впоследствие е намерена, както и какъв е бил цветът на автомобила, с който са пътували. На следващо място, авторството косвено се установява и от последващите действия на подсъдимия по ангажиране на свидетели, които да му обезпечат безпрепятствено прибиране, поради опасението, че може да бъде спряна за полицейска проверка. Такова притеснение св. З не е имал, което косвено потвърждава твърденията му, че подсъдимият е извършил престъплението. На следващо място, не считам, че св. З се явява съучастник в убийството, който обаче не е привлечен към наказателна отговорност. Следва да се има предвид, че съгласно постигнатата предварителна уговорка двамата е следвало да причинят само телесна повреда на пострадалия. Следователно, ако със задружни усилия беше нанесена телесна повреда, св. З би бил съпричастен. Друго е обаче действителното фактическо положение, тъй като е причинена смърт. Пристъпването към умъртвяване на жертвата би могло да се третира като ексцес на общия умисъл за телесна повреда, инцидентно възникнал у подсъдимия. При събраните доказателства, изводими от показанията на анонимния свидетел, кореспондиращи с казаното от пострадалия пред съпругата му, че едно лице му е нанасяло удари, няма основание да се приеме, че другото, присъствало на местопрестъплението лице / в случая, св. З/ е отговорно за убийството. От друга с. , при съществуването на ексцес, спорна е хипотезата и на помагачество към убийство. Доколкото св. З е бил на местопрестъплението, но не се е притекъл на помощ на пострадалия, мислима е хипотезата на чл. 139 НК, което обаче е само теоретично разсъждение, тъй като такова обвинение не е повдигнато. Действителната роля на св. З обаче е от значение при оценка на доказателствата, като достоверността на неговите твърдения произтича именно от обстоятелството, че той само е наблюдавал случилото се и няма причина да прикрива собственото си участие в престъплението. Намирам за неуместно ползването на аргумент за авторството, имащ отношение към процесуалното поведение на подсъдимия / отказа му да дава обяснения /. Това обаче не е водещо съображение, а е отбелязано при обсъждане на наведен довод на прокуратурата в подкрепа на обвинението.

По изложените съображения, намирам, че САС не е изградил доказателствените си изводи на основата на предположения, а на базата на доказани факти, тоест, изискванията на чл. 303, ал. 1 и 2 НПК са спазени. Поради това, жалбата на подсъдимия се явява неоснователна и като такава следва да бъде оставена без уважение. Намирам, че и другите жалби не следва да бъдат уважавани, а обжалваната присъда следва да остане в сила.

Съдия:
/ Бл. Иванова /